

§ 307

Pitäjänmäen Patterimäen alueen asemakaavan muuttaminen (nro 12434)

HEL 2015-003281 T 10 03 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto päätti kaupunginhallituksen ehdotuksen mukaisesti hyväksyä 46. kaupunginosan (Pitäjänmäki) korttelin 46039 tontin 10, puisto- ja lähivirkistysalueen sekä katualueiden asemakaavan muutoksen 29.11.2016 päivätyn ja 25.4.2017 muutetun piirustuksen numero 12434 mukaisena ja asemakaavaselostuksesta ilmenevin perustein.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Hannu Hyttinen, kaupunginsihteeri, puhelin: 31036024
hannu.hyttinen(a)hel.fi
Anna Villeneuve, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Asemakaavan muutoksen nro 12434 kartta, päivätty 29.11.2016, muutettu 25.4.2017
- 2 Asemakaavan muutoksen nro 12434 selostus, päivätty 29.11.2016
- 3 Vuorovaikutusraportti 29.11.2016 ja asukastilaisuuksien (12.5.2015 ja 14.3.2016) muistiot
- 4 Osa päätöshistoriaa

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Otteet

Ote

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Otteen liitteet

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen
Esitysteksti
Liite 1
Liite 2
Liite 3
Liite 4

Helen Oy

Postiosoite

PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Helen Sähköverkko Oy
Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä
Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä
Liikennevirasto
Museovirasto, kulttuuriympäristön suojelu

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Tiivistelmä

Asemakaavan muutos koskee Patterimäen aluetta Pitäjänmäessä. Kaavaratkaisu mahdollistaa Raide-Jokerin toteutuksen Pitäjänmäentien katualueella, Patterimäen alittavassa tunnelissa sekä Patterimäen länsipuolisella lähivirkistysalueella. Kaavamuutos sisältää myös raidelinjan edellyttämiä katualueiden liikennejärjestelyjä, pysäköintialueen sekä Pitäjänmäentielle uuden jalankulun ja pyöräilyn alikulkureitin, jossa kulkee sekä virkistystie että Mätäjoen purouoma. Raidelinjauksen vuoksi on myös ollut tarpeen muuttaa teollisuustontin 46039/10 muotoa.

Raide-Jokeri on Helsingin Itäkeskuksesta Oulunkylän ja Pitäjänmäen kautta Espoon Keilaniemeen kulkeva pikaraitiotieyhteys. Raideyhteys korvaa runkobussilinjan 550:n, jonka kapasiteetti ei riitä vastaamaan kasvavaan matkakysyntään. Raide-Jokerin tavoitteena on kestävä liikumisen edistäminen, seudun poikittaisen joukkoliikenteen kuljetuskapasiteetin ja palvelutason parantaminen sekä täydennysrakentamisen edistäminen.

Esittelijän perustelut

Kaavaratkaisu on valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden, oikeusvaikutteisen yleiskaavan ja uuden yleiskaavan (kaupunginvaltuusto 26.10.2016) mukainen. Kaavaratkaisu edesauttaa kaupungin strategisten tavoitteiden toteutumista.

Alueella on voimassa useita asemakaavoja vuosilta 1946 - 2006. Kaavojen mukaan alue on pääosin puistoa ja katualuetta. Puistoalueella Patterimäellä on muinaismuistokohde, jossa on runsaasti erilaisia ensimmäisen maailmansodan aikaisia linnoitteita sekä nykyisin ulkoilutienä oleva tykkitie. Patterimäellä on myös mm. arvokkaita ketokasvillisuuskohteita. Kaavamuutosalueeseen kuuluu myös yksi teollisuustontti ja katualueita. Lähiympäristössä on Pajamäen pääosin 1950-luvulla rakennettu asuinalue, Talin siirtolapuutarha, 2000-luvulla rakennettuja

asuin- ja toimitilakortteleita sekä Takkatien ja Arinatien teollisuusalueet ja Pajamäenkenttä.

Kaavaratkaisun toteuttamisesta aiheutuu kaupungille kustannuksia ilman arvonlisäveroa seuraavasti:

- Asemakaavan muutoksessa mahdollistetaan Raide-Jokerin tunnelin itäpäässä betonitunneliosuuden pidentäminen 25 metriä Raide-Jokerin hankesuunnitelmassa esitettyä betonitunnelia pidemmäksi. Betonikannen pidentämisellä varaudutaan alueen tulevaan täydennysrakentamiseen. Betonikannen pidentämisen kustannusarvio on noin 820 000 euroa. Betonikannen pidentämisen kustannukset eivät sisälly Raide-Jokerin hankesuunnitelman pohjalta laskettuihin Raide-Jokerin kustannuksiin.
- Asemakaavan muutos mahdollistaa Pitäjänmäentielle uuden alikureitin Mätäojan purouoman kohdalla. Helsingin kaupungin rakennusviraston selvityksen mukaan alikulun kustannusarvio on noin 2,5 miljoonaa euroa. Raide-Jokerin hankesuunnitelmassa nykyisen kevyen liikenteen alikulun uusimiselle nykyiselle sijainnille ja nykyisen kokoisena on varattu 897 000 euroa.

Suunnittelun vaiheet ja vuorovaikutus

Helsingin kaupunki omistaa maa-alueen. Kaavaratkaisu on tehty kaupungin aloitteesta.

Osallistuminen ja vuorovaikutus on järjestetty osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaisesti.

Kaavamuutosaluetta on supistettu kaavaluonnoksen nähtävilläolon jälkeen aikataulusyistä koskemaan vain Raide-Jokerin linjausta koskevaa aluetta siihen liittyvine välttämättömine liikennejärjestelyineen. Suurin osa kannanotoista ja mielipiteistä kohdistui supistetun kaava-alueen ulkopuolisiin asioihin ja nämä kannanotot otetaan huomioon myöhemmin muun alueen kaavoituksen yhteydessä. Vastineet on esitetty vuorovaikutusraportissa siltä osin, kun ne liittyvät käsiteltävänä olevaan kaava-alueeseen. Kaavatyötä on tarkoitus jatkaa vuoden 2017 aikana. Muuta aluetta koskevasta kaavaehdotuksesta tullaan pyytämään myös lausunnot viranomaisyhteistyötahoilta.

Asemakaavan muutosehdotus on ollut julkisesti nähtävillä 23.12.2016 - 30.1.2017. Ehdotuksesta on tehty yhdeksän muistutusta.

Muistutukset

Muistutukset kohdistuivat Raide-Jokerin linjaukseen ja sen rakentamisen haittavaikutuksiin ympäröiviin arvokkaisiin viher- ja suoja-alueisiin,

Pajamäenojan kalakantaan sekä studiotilojen olosuhteisiin viereisellä teollisuusalueella. Lisäksi kiinnitettiin huomiota ulkoilureittien säilymiseen yhtenäisinä ja helppokulkuisina, radan lähiympäristön maisemointiin istuttamalla uusia puita, Vermon pysäkin käyttöönottoon ja kaavamerkintöjen puutteellisuuksiin kaavakartassa. Lisäselvityksiä pyydettiin Pitäjänmäentien pysäkin liikennejärjestelyistä sekä liito-oravien mahdollisesta levittäytymisestä vuoden 2016 jälkeen. Helsingin luonnonsuojeluohjelman 2015 - 2025 karttarajausta Patterimäen kohdalla pyydettiin liitettäväksi kaavaselostukseen. Kaava-alueen teollisuustontin käytötarkoitusta esitettiin muutettavaksi.

Lausunnot

Kaavaehdotuksesta saatiin Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY), Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL), Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän (HSY), museoviraston, turvallisuus- ja kemikaaliviraston (Tukes), Helen Sähköverkko Oy:n, Helen Oy:n, liikennelaitos-liikelaitoksen (HKL), liikenneviraston, kaupunginmuseon, ympäristölautakunnan, kiinteistöviraston, pelastuslautakunnan, rakennusvalvontaviraston ja yleisten töiden lautakunnan lausunnot.

ELY-keskuksen lausunnossa ehdotettiin kaavamääräykseen tarkennusta asuinrakennuksien meluntorjunnan osalta. Kaavaehdotusta ei melun osalta ole muutettu, koska kaava-alueella ei ole asuinrakennuksia. Kaavan tärinämääräystä muutettiin siten, että raitiotieliikenteen aiheuttama tärinä tai runkoääni ei saa ylittää tavoitteena pidettäviä enimmäisarvoja asuinrakennusten sisätiloissa raitiotien vaikutusalueella.

HSY:n lausunto kohdistui alueen vesihuollon järjestämisestä aiheutuvan kustannusjaon ja suunnittelun lähtökohtien sopimiseen hankkeesta vastaavan organisaation kanssa sekä Pitäjänmäentien päävesijohdon huomioimiseen suunnitellun alikulun kohdalla.

Tukes ei nähnyt estettä kaavamutokselle, sillä Raide-Jokerin maan päällä kulkeva osuus sijaitsee lähimmillään noin 200 metrin etäisyydellä selvitettyjen riskiskenaarioiden (nestekaasuräjähdyksen ylipaine, tulipalojen lämpösäteily ja kemikaalivuodot) alkupisteestä.

Helen Sähköverkko Oy:n lausunto kohdistui alueella sijaitsevan keski-jännitekaapelin siirto- ja suojaamistarpeeseen.

Helen Oy ilmoitti, että asemakaavaehdotus aiheuttaa muutoksia olemassa olevaan kaukolämpöjohtoon Pajamäentien ja Pitäjänmäentien risteysalueella.

30.08.2017

HKL:n lausunto koski raitiotiestä laadittavaa erillistä meluselvitystä, jossa huomioidaan erityiskohteet. Meluselvitys laaditaan Raide-Jokerin suunnittelun seuraavassa suunnitteluvaiheessa.

Kaupunginmuseon lausunnossa esitettiin suojelumääräyksien tarkennuksia.

Ympäristölautakunta piti tärkeänä vielä selvittää mahdollisuuksia, joilla perustettavalle luonnonsuojelualueelle tulisi Raide-Jokerista mahdollisimman vähän haittoja.

Yleisten töiden lautakunnan lausunto kohdistui yleisten alueiden toteutuksesta aiheutuviin kustannuksiin.

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymällä (HSL), Liikennevirastolla sekä pelastuslaitoksella ei ollut huomautettavaa asemakaavan muutosehdotukseen. Kiinteistövirasto näki myönteisenä asemakaava-alueen supistamisen koskemaan vain Raide-Jokerin linjausta, sillä ratkaisu vähentää Raide-Jokerihankkeeseen liittyvää aikatauluriskiä.

Museovirasto, liikuntavirasto ja rakennusvalvontavirasto ilmoittivat, ettei niillä ole lausuttavaa.

Lausunnot ilmenevät kokonaisuudessaan päätöshistoriasta ja niiden referaatit sekä lausuntoihin annetut vastineet ovat vuorovaikutusraportissa (liite 3).

Asemakaavan muutosehdotukseen tehdyt muutokset

Muistutuksissa ja lausunnoissa esitetyt asiat on otettu huomioon, kaavan tavoitteet huomioon ottaen, tarkoituksenmukaisilta osin. Kaavaehdotukseen on tehty muutoksia, jotka ilmenevät yksityiskohtaisesti kaavaselostuksen toiseksi viimeisestä luvusta (liite 2).

Tehdyt muutokset eivät ole olennaisia, joten ehdotusta ei ole tarpeen asettaa uudelleen nähtäville.

Päätösehdotus on kaupunkisuunnittelulautakunnan tarkistetun esityksen mukainen.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Hannu Hyttinen, kaupunginsihteeri, puhelin: 31036024
hannu.hyttinen(a)hel.fi

Anna Villeneuve, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Liitteet

Postiosoite

PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

- 1 Asemakaavan muutoksen nro 12434 kartta, päivätty 29.11.2016, muutettu 25.4.2017
- 2 Asemakaavan muutoksen nro 12434 selostus, päivätty 29.11.2016
- 3 Vuorovaikutusraportti 29.11.2016 ja asukastilaisuuksien (12.5.2015 ja 14.3.2016) muistiot
- 4 Osa päätöshistoriaa

Oheismateriaali

- 1 Sijaintikartta
- 2 Ilmakuva

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Otteet

Ote

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Otteen liitteet

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Esitysteksti

Liite 1

Liite 2

Liite 3

Liite 4

Helen Oy
Helen Sähköverkko Oy
Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä
Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä
Liikennevirasto
Museovirasto, kulttuuriympäristön suojelu

Tiedoksi

Kaupunkiympäristölautakunta
Kaupunkiympäristön toimiala
Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
Pelastuslautakunta
Liikenneliikelaitos (HKL)

Päätöshistoria

Postiosoite

PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

30.08.2017

Kaupunginhallitus 19.06.2017 § 675

HEL 2015-003281 T 10 03 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää hyväksyä 46. kaupunginosan (Pitäjänmäki) korttelin 46039 tontin 10, puisto- ja lähivirkistysalueen sekä katualueiden asemakaavan muutoksen 29.11.2016 päivätyn ja 25.4.2017 muutetun piirustuksen numero 12434 mukaisena ja asemakaavaselostuksesta ilmenevin perustein.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Hannu Hyttinen, kaupunginsihteeri, puhelin: 31036024
hannu.hyttinen(a)hel.fi
Anna Villeneuve, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Kaupunkisuunnittelulautakunta 25.04.2017 § 198

HEL 2015-003281 T 10 03 03

Ksv:n hankenumero 0563_2, karttaruutu 678491-92

Esitys

Kaupunkisuunnittelulautakunta esitti kaupunginhallitukselle

- 29.11.2016 päivätyn ja 25.4.2017 muutetun asemakaavan muutos ehdotuksen nro 12434 hyväksymistä. Asemakaavan muutos koskee 46. kaupunginosan (Pitäjänmäki) korttelin 46039 tonttia 10, puisto- ja lähivirkistysaluetta sekä katualueita.

Lisäksi lautakunta päätti

- ettei ehdotusta aseteta uudelleen nähtäville.
- antaa vuorovaikutusraportista ilmenevät vastineet saatuihin lausuntoihin ja muistutuksiin. Päätösasiakirjat ja vuorovaikutusraportti ovat luettavissa kaupunkisuunnitteluviraston info- ja näyttelytila Laiturilla, Narinkka 2, sekä kaupunkisuunnitteluviraston internet-sivuilla kohdassa Päätöksenteko

www.hel.fi/ksv

- ilmoittaa päätöksestään ja vuorovaikutusraportista muodostuvan MRL 65 §:n mukaisen kunnan perustellun kannanoton niille kaavasta muistutuksen tehneille, jotka ovat ilmoittaneet osoitteensa.

29.11.2016 Ehdotuksen mukaan

Esittelijä

asemakaavapäällikkö
Marja Piimies

Lisätiedot

Siv Nordström, arkkitehti, puhelin: 310 37322
siv.nordstrom(a)hel.fi
Taina Toivanen, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37433
taina.toivanen(a)hel.fi
Raila Hoivanen, diplomi-insinööri, teknistaloudellinen suunnittelu, puhelin: 310 37482
raila.hoivanen(a)hel.fi
Jarkko Nyman, insinööri, teknistaloudellinen suunnittelu, puhelin: 310 37094
jarkko.nyman(a)hel.fi
Lauri Kangas, projektipäällikkö, liikennesuunnittelu, puhelin: 310 37455
lauri.kangas(a)hel.fi

Liikennelaitos -liikelaitos (HKL) Infra- ja kalustoyksikkö 8.3.2017

HEL 2015-003281 T 10 03 03

HKL on lausunut kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta 28.4.2015. Liikennelaitoksella ei ole lisättävää aiempaan lausuntoon. Kaavamuutoksen vuorovaikutusraportissa on esitetty raitiotiestä laadittavaksi erillinen meluselvitys, jossa huomioidaan erityiskohteet. Meluselvitys laaditaan Raide-Jokerin suunnittelun seuraavassa suunnittelu- vaiheessa.

Lisätiedot

Lotta Koski-Lammi, projektipäällikkö, puhelin: 310 34942
lotta.koski-lammi(a)hel.fi

Pelastuslautakunta 07.02.2017 § 19

HEL 2015-003281 T 10 03 03

Lausunto

Pelastuslautakunta antoi seuraavan lausunnon Pitäjänmäen Patterimäen Raide-Jokerin asemakaavaehdotuksesta nro 12434:

Pelastuslautakunnalla ei ole huomautettavaa asemakaavaehdotukseen nro 12434. Asemakaavaehdotuksessa on riittävällä tavalla otettu huo-

30.08.2017

mioon pelastustoiminnan edellytykset määräysten mukaiselle jatko-suunnittelulle ja toteutukselle.

Esittelijä

pelastuskomentaja
Simo Wecksten

Lisätiedot

Juha Rintala, vanhempi palotarkastaja, puhelin: 310 31235
juha.rintala(a)hel.fi

Yleisten töiden lautakunta 31.01.2017 § 49

HEL 2015-003281 T 10 03 03

Lausunto

Yleisten töiden lautakunta antoi kaupunkisuunnitteluvirastolle seuraavan lausunnon:

Asemakaavan muutos koskee Patterimäen aluetta Pitäjänmäessä. Kaavaratkaisu mahdollistaa Raide-Jokerin toteutuksen Pitäjänmäentien katualueella, Patterimäen alittavassa tunnelissa sekä Patterimäen länsipuolisella lähivirkistysalueella. Kaavamuutos sisältää myös raidelinjan edellyttämiä katualueiden liikennejärjestelyjä, pysäköintialueen sekä Pitäjänmäentielle uuden alikulkureitin, joka yhdistää virkistysreitit ja Mätäjoen purouoman.

Kaavaratkaisun toteuttamisesta kaupungille aiheutuvat kustannukset muodostuvat Raide-Jokeri-hankkeen kustannuksista sekä muista rakentamistöistä, joiden kustannuksia ei ole sisällytetty Raide-Jokeri-hankeeseen. Kaavan toteuttamisesta aiheutuvat kustannukset Raide-Jokerin kustannusten lisäksi kaupungille ovat arviolta noin 2,4 miljoonaa euroa. Kustannusarvio sisältää noin 800 000 euron kustannuksen Raide-Jokerin betonitunnelin itäpäähän pidentämisestä, jolla varaudutaan tulevaan täydennysrakentamiseen sekä noin 1,6 miljoonaa euroa kevyen liikenteen ja Mätäjoen uoman Pitäjänmäentien alituksen parantamisjärjestelyistä.

Esittelijä

vs. kaupunginarkkitehti
Jussi Luomanen

Lisätiedot

Jere Saarikko, aluesuunnittelija, puhelin: 310 39857
jere.saarikko(a)hel.fi
Olli Haanpera, suunnitteluinsinööri, puhelin: 310 38237
olli.haanpera(a)hel.fi

Kaupunginmuseo Kulttuuriympäristöyksikkö 25.1.2017

HEL 2015-003281 T 10 03 03

Kaupunkisuunnitteluviraston lausuntopyyntö 12.12.2016

Kaupunkisuunnitteluvirasto on pyytänyt kaupunginmuseon lausuntoa Pitäjänmäen (46.KO) Patterimäen, Raide-Jokerin asemakaavan muutos-ehdotuksesta. Kaupunginmuseo lausuu asiasta kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta.

Kaavamuutosaluetta on supistettu kaavaluonnoksen nähtävilläolovaiheen jälkeen koskemaan vain Raide-Jokerin linjausta ja siihen liittyvine välttämättömine liikennejärjestelyineen. Kaavaratkaisu mahdollistaa Raide-Jokerin toteutuksen Pitäjänmäentien katualueella, Patterimäen alittavassa tunnelissa sekä Patterimäen länsipuolisella lähivirkistysalueella. Kaavamuutos sisältää myös raidelinjan edellyttämiä katualueiden liikennejärjestelyjä, pysäköintialueen sekä Pitäjänmäentielle uuden alikulkureitin, joka yhdistää virkistysreitit ja Mätäjoen purouoman. Raide-linjauksen vuoksi on myös ollut tarpeen muuttaa teollisuustontin 46038/10 muotoa.

Kaupunginmuseon lausunto koskee asemakaavan muutosalueen keskiosassa Patterimäen korkealla kalliolla sijaitsevaa muinaismuistolain perusteella suojeltua ensimmäisen maailmansodan aikana rakennettua Viaporin maarintaman tukikohta XXXV:n asemaa 11. Raitiotien linjaus kulkee Pitäjänmäentien ja Takkatie-Ravitien välillä Patterimäen linnoitteiden alitse tunnelina. Asemakaavamuutosalue käsittää vain kapean kaistaleen Patterimäen linnoitteista. Ne sisältyvät asemakaavan muutoksessa VL/s-1 – alueeseen, jolle on seuraava määräys; Lähivirkistysalue, jolla luonnonympäristö ja alueella olevat sotahistoriaan liittyvät rakenteet tulee säilyttää. Alueella tehtävistä toimenpiteistä on neuvoteltava kaupungin ympäristökeskuksen ja kaupunginmuseon kanssa.

Mäellä sijaitsee runsaasti erilaisia hyvin hoidettuja linnoitteita, joista osa on täytetty. Kukulalla sijaitsee myös toisen maailmansodan aikainen ilmatorjuntapatteri (Paja), jonka tykkiasemia ja muita suojia on tehty vanhojen linnoituslaitteiden viereen ja toisinaan myös päälle. Asemasta johtaa itään Pitäjänmäentielle nykyisin ulkoilutienä oleva ensimmäisen maailmansodan aikainen tykkitie. RKY 2009 – listauksessa Patterimäki kuuluu osana arvokkaiisiin Pääkaupunginseudun I maailmansodan linnoitteisiin. Sen rajat ovat lännessä laajemmat kuin VL/s – alueen rajat. Toisen maailmansodan linnoitteita käsitellään kiinteiden muinaismuistojen tavoin, mutta niitä ei vielä suojella kaavoissa sm - merkinnällä.

Kaikki ensimmäisen maailmasodan aikaiset linnoitusrakenteet ovat muinaismuistolain (295/1963) mukaan kiinteitä muinaisjäännöksiä ja siten lain suojaamina ne pitää merkitä asemakaavaan sm – merkinnällä ja tarkemmilla kaavamäärityksillä.

Raide-Jokeri kulkee linnoitteiden kohdalla tunnelissa. Kalliotunnelin pituus on 296 metriä ja kahden betonitunnelin yhteispituus 76 m. Tunnelin läntinen suuaukko on melko lähellä yläpuolella sijaitsevia linnoitteita, jotka tulee ottaa louhintatöissä huomioon. Itäinen suuaukko sijaitsee linnoitusalueen ulkopuolella. Tunneliin ei tehdä pystykuiluina toteutettavia ilma-, savunpoisto- ja/tai poistumisteitä, jotka vaikuttaisivat linnoitteisiin.

Linnoitusalueen lähistöllä tehtävät työt, tekniset rakennelmat ja laitteet tulee tehdä arvokkaan linnoitusalueen ja puisto ympäristön edellyttämällä tavalla. Tunneliosan molemmissa päissä on kattavat betonikannet, jotka sijaitsevat lähivirkistysalueilla. Kaavan mukaan betonikannet tulee rakentaa siten, että niille tulee voidaan sijoittaa ulkoilutiet. Kansirakenteen kantavuutta ja korkeutta määriteltäessä tulee ottaa huomioon lähivirkistysalueen istutuksiin tarvittavan kasvualustan paksuus ja paino. Samoin suuaukon ja betonikannen maisemoinnissa alue tulee rakentamisen jälkeen kunnostaa linnoitusalueen ja puistoalueen kokonaisuutta ja arvoa vastaavaan tilaan.

Kaupunginmuseolla ei ole muuta huomautettava asemakaavan muutokseen.

Kaupunginmuseo Kulttuuriympäristöyksikkö 29.3.2016

Kaupunginmuseo Kulttuuriympäristöyksikkö 27.5.2015

Lisätiedot

Markku Heikkinen, tutkija, puhelin: +358 9 310 71552
markku.heikkinen(a)hel.fi

Ympäristölautakunta 24.01.2017 § 28

HEL 2015-003281 T 10 03 03

Lausunto

Ympäristölautakunta antoi seuraavan lausunnon.

Raide-Jokeri kulkee Patterimäen länsipuolella osittain luonnonsuojeluohjelman alueella. Ympäristölautakunnan mielestä olisi tärkeää vielä selvittää mahdollisuuksia, joilla perustettavalle luonnonsuojelualueelle tulisi Raide-Jokerista mahdollisimman vähän haittoja.

30.08.2017

Käsittely

24.01.2017 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Vastaehdotus:

Leo Stranius: Muutetaan lausunto (2. kpl) muotoon:

Raide-Jokeri kulkee Patterimäen länsipuolella osittain luonnonsuojeluohjelman alueella. Ympäristölautakunnan mielestä olisi tärkeää vielä selvittää mahdollisuuksia, joilla perustettavalle luonnonsuojelualueelle tulisi Raide-Jokerista mahdollisimman vähän haittoja.

Kannattaja: Timo Pyhälähti

Ympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä vastaehdotuksen.

10.01.2017 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Esittelijä

ympäristönsuojelupäällikkö
Päivi Kippo-Edlund

Lisätiedot

Anu Haahla, ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 28916
anu.haahla(a)hel.fi

Kiinteistövirasto 17.1.2017

HEL 2015-003281 T 10 03 03

Kiinteistövirasto suhtautuu myönteisesti esitettyyn asemakaava-alueen supistamiseen koskemaan vain Raide-Jokerin linjausta käsittävää aluetta, sillä kyseinen ratkaisu vähentää kaavahankkeeseen ja sitä kautta Raide-Jokerin toteutukseen liittyvää aikatauluriskiä.

Lisätiedot

Valtteri Halla, maankäyttöinsinööri, puhelin: 09 310 76184
valtteri.halla(a)hel.fi

Kiinteistövirasto Geotekninen osasto 13.7.2016

HEL 2015-003281 T 10 03 03

Kiinteistöviraston geoteknisellä osastolla ei ole huomautettavaa osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta.

Postiosoite

PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Kiinteistövirasto Geotekninen osasto 1.7.2016

Lisätiedot

Ilkka Vähäaho, osastopäällikkö, puhelin: 310 37811
ilkka.vahaaho(a)hel.fi

Rakennusvirasto 29.3.2016

HEL 2015-003281 T 10 03 03

Kaupunkisuunnitteluvirasto pyytää rakennusviraston kannanottoa täydennetystä osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta, viitesuunnitelmasta ja kaavaluonnoksesta 29.3.2016 mennessä (Pitäjänmäen (46.ko) asemakaavan muutos, Patterimäen alue).

Kaavaratkaisun tavoitteena on mahdollistaa Raide-Jokerin pikaraitiotien ja siihen liittyvän asuntojen täydennysrakentamisen toteuttaminen. Lisäksi asemakaavalla mahdollistetaan nykyisin Atomitiellä sijaitsevan Staran varikon toimintojen sijoittaminen kallioluolastoon Patterimäen alle.

Muinaismuistolailla suojeltu ensimmäisen maailmansodan ilmatorjuntapatteri arvokkaine luontokohteineen suojellaan asemakaavassa. Kaavaluonnoksessa suojelualueen raja on linjattu suurimmalta osaltaan patterimäkeä kiertävän puistokäytävän sisäreunaan.

Nykyinen leikkipaikka Pajamäentien varresta siirretään uuteen paikkaan rakennettavan uuden kadun, Pajamäenkujan, päähän nykyiselle metsäalueelle.

Asemakaavaluonnoksessa on osoitettu kevyenliikenteen alikulku nykyisen Mätäjoen siltarummun kohdalle. Tämä mahdollistaa Mätäjoen uoman ja kevyen liikenteen alikulun yhdistämisen samaan silta-aukkoon. Siltarumpu on käyttöikänsä päässä ja sen uusiminen on perusteltua ennen Raide-Jokerin rakentamista, koska sen uusiminen Raide-Jokerin rakentamisen jälkeen lisää huomattavasti kustannuksia.

Tasoero on perusteltua ratkaista tukimuurilla, jotta Raide-Jokerin myötä tarvittava Pitäjänmäentien levennys ei aiheuttaisi katuluiskien laajentamista arvokkaaseen Strömbergin puistoon. Rakennusvirasto esittää tarvittavan tukimuurin merkitsemistä asemakaavaan.

Edellä esitetyn lisäksi rakennusvirastolla ei ole muuta huomauttamista osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta, viitesuunnitelmasta ja asemakaavaluonnoksesta.

30.08.2017

Rakennusviraston yhteyshenkilöinä kaavahankkeessa ovat lisätiedon antajat.

Rakennusvirasto 5.5.2015

Lisätiedot

Jere Saarikko, aluesuunnittelija, puhelin: 310 39857
jere.saarikko(a)hel.fi

Olli Haanperä, suunnitteluinsinööri, puhelin: 310 38237
olli.haanpera(a)hel.fi

Rakentamispalvelu (Stara) 22.3.2016

HEL 2015-003281 T 10 03 03

Viite: Lausuntopyyntönumero HEL 2015-003281 T 10 03 03 LA 23

Kaupunkisuunnitteluvirasto on pyytänyt Staran kannanottoa täydennetystä osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä viitesuunnitelmasta ja kaavaluonnoksesta koskien Pitäjänmäen (46.ko) Patterimäen aluetta.

Suunnittelualueeseen kuuluu koko Patterimäen puistoalue, Takkatien ja Arinatien eteläpuolella olevat työpaikkakorttelit. Patterimäen alueelle suunnitellaan asemakaavan muutosta tulevaa Raide-Jokerin pikaraitiotietä varten. Raitiotien linjaus kulkee Pitäjänmäentien ja Takkatien-Ravitien välillä osittain tunnelina alueen arvokkaanlinnoitusalueen alitse.

Kannanottona esitettyyn viitesuunnitelmaan ja asemakaavaluonnokseen, Helsingin kaupungin rakentamispalvelu, Stara, ilmoittaa seuraavaa:

Staralla on tällä hetkellä Pitäjänmäen Atomitiellä toimiva työtukikohta, josta hoidetaan Helsingin luoteisosien katu- ja viheralueiden ylläpito ja rakentaminen. Kiinteistö sijaitsee teollisuusalueella ja sen pysyvyys nykyisessä käytössä on ollut vuosien mittaan useaan otteeseen vaaka-
laudalla. Tämän johdosta laadittiin vuonna 2007 selvitys, jonka pohjalta tarkemmin tutkittavaksi sijainniksi valittiin Patterinmäki ja nykyisten tilojen sijoittaminen maanalaisiin kalliotiloihin, jos Atomitiestä joudutaan luopumaan. Hankkeesta laadittiin tuolloin yleissuunnitelma (HKR: Patterimäen työtukikohta, yleissuunnitelma, Sito Oy, 2008), joka on KSV:n osallistumis- ja arviointisuunnitelman selvityslitteenä.

Atomitien tukikohdasta luopuminen ei tällä hetkellä käytössä olevien tietojen pohjalta ole ajankohtaista. Jos uhka kuitenkin tulevaisuudessa aktivoituu, esittää Stara, että Patterimäen alueen kaavaluonnoksessa ja Raide-Jokerin yksityiskohtaisessa linjauksessa huomioidaan maana-

30.08.2017

laisen kalliotukikohdan sijoittamisedellytysten säilyminen suunniteltuun paikkaan. Tämän lisäksi Patterimäessä tällä hetkellä toimivan hiekkaja suolasiilon toimintaedellytykset tulee jatkossakin turvata.

Lisätiedot

Jyrki Määttänen, toimitilapäällikkö, puhelin: 310 38569
jyrki.maattanen(a)hel.fi

Nimistötoimikunta 17.02.2016 § 15

HEL 2015-003281 T 10 03 03

Nimistötoimikunta päätti esittää Pitäjänmäen kaupunginosassa Pajamäen osa-alueella sijaitsevalle nk. Patterimäen alueelle seuraavia uusia nimiä:

Pajamäenkuja–Smedjebackagränden
(katu)

Perustelu: Liitynnäinen, Pajamäentien mukaan;

Patterimäenpuisto–Batteribacksparken
(lähivirkistysalue)

Perustelu: Liitynnäinen, Patterimäen mukaan;

ja

Patterimäki–Batteribacken
(mahdollinen luonnonsuojelualue)

Perustelu: Muinaismuistolailla suojellun ensimmäisen maailmansodan tukikohdan mukaan, jossa on myös toisen maailmansodan aikainen, vuonna 1940 rakennettu ilmatorjuntapatteri. Nimitys Patterimäki–Batteribacken on ollut tähän asti yleisesti tunnettu ja epävirallisessa käytössä; nimistötoimikunta on esittänyt tätä nimeä jo 12.12.1977. Nimistötoimikunta on esittänyt myös nimeä Pajamäen Patterimäki–Smedjebacka Batteribacke 15.3.1993 Pajamäki-seura ry:n aloitteesta.

Lisätiedot

Johanna Lehtonen, nimistösuunnittelija, puhelin: 310 37386
johanna.lehtonen(a)hel.fi

Liikennelaitos -liikelaitos (HKL) HKL-Infrapalvelut 28.4.2015

HEL 2015-003281 T 10 03 03

Postiosoite

PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

30.08.2017

Kaupunkisuunnitteluvirasto on pyytänyt HKL:ltä lausuntoa Pitäjänmäen Patterimäen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. Suunnittelualueeseen kuuluu koko Patterimäen puistoalue, Takkatien ja Arinatien eteläpuolella olevat työpaikkakorttelit, asuinkerrostalotontti Pitäjänmäentien varressa sekä Pajamäen jalkapalloilun virkistyspalvelualue. Lisäksi alueeseen kuuluu lännessä Takkatien jatke sekä Pitäjänmäentien ja Pajamäentien katualueita ja puistoaluetta.

Patterimäen alueelle suunnitellaan asemakaavan muutosta tulevaa Raide-Jokerin pikaraitiotietä varten. Raitiotien linjaus kulkee Pitäjänmäentien ja Takkatie-Ravitien välillä osittain tunnelina alueen arvokkaan linnoitusalueen alitse. Pitäjänmäentien ja Pajamäentien risteys suunnitellaan uudelleen tulevaa Raide-Jokerin pikaraitiotietä ja sen pysäkkiä varten. Samalla tutkitaan uutta asuntorakentamista Patterimäen puistoalueen itäosaan uuden risteuksen kohdalla. Lisäksi on tarkoitus tutkia vuonna 2008 suunnitellun, rakennusviraston maanalaisen kalliovarikon ja varikkotontin toteutumisedellytyksiä.

HKL:n kantana on, että pikaraitiotie tulee sijoittaa omalle väylälleen ja sille tulee myös taata esteetön kulku. Liikennöintiolosuhteet tulee tehdä niin, että valo-ohjaamaton vasemmalle kääntyminen raitiotien yli on estetty. Jalankulkijoiden suojateitä tulee osoittaa harkiten raitiotieradan yli ja vain sellaisiin kohtiin, jossa se ei hidasta raitiovaunun kulkua. Liikennelaitos muistuttaa, että pikaraitioliikenne aiheuttaa melu- ja värinähaittoja, jotka tulee huomioida raitiotien lähialueen kiinteistöjen suunnittelussa.

Kaavoituksen raitiotiesuunnittelussa tulee jatkossa käyttää valmistamassa olevaa Ksv:n ja HKL:n yhteistä raitioiteiden suunnitteluohjetta, jossa määritellään raitiotien ja pikaraitiotien katutilasta vaatima tilantarve, jonka toteutumisesta tulee kaavoituksessa huolehtia.

Lisätiedot

Jaakko Laurila, projekti-insinööri, puhelin: 310 22691
jaakko.laurila(a)hel.fi